

ЗАУВАЖЕННЯ

до звіту експертної групи

Відповідно до пункту 17 розділу II Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.05.2024 № 686, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 4 липня 2024 року за № 1013/42358, ознайомившись із звітом експертної групи

Назва ЗВО	Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	62981
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

заклад вищої освіти надає мотивовані **зауваження до нього**:

Відповідь на зауваження експертної групи подаємо у вкладеному файлі.

Додатки:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Відповідь на звіт ЕГ 032 Історія та археологія КСУБГ.pdf</i>	L8PJR/v+2J0o5gsy/8roTMKJtN44/aeF8Vye31/WVys= s=

Шляхом підписання цих зауважень запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

ПІБ: ТУРУНЦЕВ ОЛЕКСАНДР ПЕТРОВИЧ

Дата підпису: 30.04.2026 р.

Відповідь
на зауваження та рекомендації експертної групи
з акредитації освітньо-наукової програми «Історія та археологія»
за спеціальністю 032 Історія та археологія
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка висловлює щирю вдячність шановним членам експертної групи за проведену експертизу, високу оцінку нашої освітньо-наукової програми «Історія та археологія» та цінні рекомендації щодо подальшого вдосконалення освітньо-наукової підготовки здобувачів ступеня доктора філософії. Ми з повагою ставимося до наданих порад, наскільки це буде можливим, врахуємо їх у подальшій реалізації програми. Разом із тим дозволимо собі надати роз'яснення щодо окремих зауважень і рекомендацій, стосовно яких маємо іншу позицію.

Критерій	Зауваги та рекомендації	Відповідь ЗВО
1	<p><i>Недоліки:</i> В ОНП 2022 р. відсутній ОК, спрямований на формування навичок використання академічної української мови у професійній діяльності. Також серед ПРН не значиться вимога стосовно формування у здобувачів навиків використання академічної української мови у професійній діяльності та дослідженнях. У ЗВО відсутня практика анкетування роботодавців стосовно оцінки ними ОНП.</p> <p><i>Рекомендації:</i> До початку навчального року робочій групі відредагувати ПРН 6, включивши вимогу щодо формування навичок використання академічної української мови у професійній діяльності. Включити в ОНП та навчальний план дисципліну, спрямовану на підготовку здобувачів до використання академічної української мови у професійній діяльності та дослідженнях. Забезпечити систематичне анкетування зовнішніх стейкхолдерів (роботодавців) щодо якості ОНП, що</p>	<p>Попри відсутність затвердженого Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 032 Історія та археологія, галузі знань 03 Гуманітарні науки для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, група розробників, керуючись Національною рамкою кваліфікацій, включила в редакцію ОНП 2025 р. навчальний модуль “Наукова комунікація українською мовою” в ОКЗ, який вже викладався в першому семестрі 2025/2026 н.р. У блоці обов’язкових компонентів назву дисципліни «Наукова комунікація іноземною мовою» замінено на «Наукова комунікація українською мовою» та «Наукова комунікація іноземною мовою» з метою удосконалення уміння здобувачів презентувати, обговорювати, оприлюднювати результати їхніх досліджень українською та іноземною мовами. Така необхідність стала відповіддю на запит аспірантів актуалізувати знання щодо схваленого Українського правопису в новій редакції.</p> <p>Формулювання ПРН 6 ОНП відповідає рекомендації формування здатності “використання академічної української мови у професійній діяльності та дослідженнях”. Наводимо текст ПРН 6: “Виявляти навички комунікації англійською мовою для забезпечення ефективної професійної взаємодії, підготовки апікаційних форм іноземною мовою; застосовувати іноземну мову в самоосвітній діяльності; презентувати та обговорювати результати наукових досліджень державною та іноземною мовами”.</p>

	дозволить ефективніше враховувати їхні пропозиції.	Робота з роботодавцями в Університеті Грінченка побудована насамперед у форматі систематичного обміну ідеями та пропозиціями. ЕГ були надані покликання на підтвердні протоколи засідань випускових кафедр, на які запрошуються представники роботодавців. Окрім того, в нашому закладі діяльність Ради роботодавців Факультету є систематичною, на її засіданнях відбувається обговорення проєктів ОНП у форматі живого діалогу. Пропозиція ЕГ буде врахована під час проведення щорічних опитувань роботодавців в тому числі на третьому рівні вищої освіти в Університеті.
2	<p><i>Недоліки:</i> Відсутність в ОНП навчальної дисципліни, спрямованої на формування у здобувачів навиків комунікації академічною українською мовою.</p> <p><i>Рекомендації:</i> Робочій групі до початку нового навчального року скорегувати зміст освітніх компонентів ОНП щодо включення навчальної дисципліни, спрямованої на формування у здобувачів навиків комунікації академічною українською мовою.</p>	
3	<p><i>Недоліки:</i> Попри ознайомлення здобувачів з можливостями здобуття неформальної освіти та реалізації права на міжнародну академічну мобільність, процедурою перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті та під час міжнародної академічної мобільності, така практика (саме перезарахування результатів навчання) на ОНП не застосовувалася.</p> <p><i>Рекомендації:</i> ЕГ рекомендує заохочувати активність аспірантів до отримання неформальної освіти та оформлення її результатів шляхом перезарахування. Популяризувати можливості Університету в міжнародній академічній мобільності і неформальній освіті.</p>	<p>В Університеті Грінченка сформовано систему інформування здобувачів про можливості перезарахування результатів навчання, отриманих в неформальній освіті та під час міжнародної академічної мобільності. Інформування здійснює Докторська школа та випускові кафедри. Здобувачі добре обізнані щодо змісту Положення про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка в частині Порядку визнання та перезарахування результатів навчання в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка (про що здобувачами було зазначено під час зустрічей з ЕГ). Інформація про можливості перезарахування розміщена у відкритому доступі на сайті Університету: у реєстрі нормативної бази - https://kubg.edu.ua/resursi/normatyvni-dokumenty/reiestr-normatyvnoi-bazy-metropolitan-university.html; на вебсторінці Факультету суспільно-гуманітарних наук, який реалізує підготовку за ОНП “Історія та археологія” - https://fshn.kubg.edu.ua/informatsiya/studentam/neformalna-osvita.html.</p> <p>Стосовно рекомендації щодо популяризації можливостей міжнародної академічної мобільності зауважимо, що у відповідь на запит експертної групи було завантажено в кабінет гаранта (назва файлу П.3. акад. мобільність) інформацію про наявні підтвердні факти академічної мобільності викладачів ОНП - 16</p>

		позицій та здобувачів ОНП - 11 позицій, що є свідченням системної популяризації міжнародної академічної мобільності в Університеті Грінченка та на ОНП “Історія та археологія” зокрема.
4	<p><i>Недоліки:</i> Окремі робочі програми ОК містять застарілу рекомендовану літературу, в них відсутні посилання на інформаційні ресурси.</p> <p><i>Рекомендації:</i> ЕГ рекомендує до початку наступного навчального року переглянути робочі програми ОК щодо переліку рекомендованої літератури, дотримуючись при цьому Методичних рекомендацій з розроблення робочих програм навчальних дисциплін ЗВО.</p>	<p>Не у повній мірі погоджуємось із зауваженням ЕГ стосовно використання дефініції “застаріла рекомендована література”. Авторами та розробниками робочих програм навчальних дисциплін до переліку джерел включені унікальні вітчизняні та зарубіжні видання з метою всебічного забезпечення різних аспектів фахової підготовки історика. Зміст підготовки за ОНП передбачає ознайомлення з роботами класиків, які видавалися 20 і 30 років тому й більше не перевидавалися. Наявність у переліку джерел та літератури видань, термін виходу яких перевищує 20 років, не є технічним недоглядом, а свідомим науково-методичним рішенням, що базується на таких аргументах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Специфіка дисципліни «Історіографія» передбачає вивчення самого процесу розвитку історичної думки. Праці класиків (Д. Багалія, Д. Дорошенка, І. Крип'якевича, М. Марченка) у цьому контексті виступають не як актуальні посібники, а як першоджерела, що репрезентують ключові етапи та напрями (народницький, державницький тощо). Без їхнього критичного аналізу неможливо забезпечити розуміння еволюції вітчизняної історичної науки. • Певні видання залишаються базовими для фахової підготовки через відсутність повних сучасних еквівалентів. Зокрема, праця Л. Зашкільняка «Методологія історії» (1999) є одним із найбільш цілісних україномовних викладів світової методологічної думки, а розвідки О. Яся є концептуально важливими для вивчення інтелектуальної спадщини державницького напрямку. Ці тексти не втратили своєї наукової актуальності та становлять теоретичний фундамент курсу. • Значна частина зазначеної літератури (зокрема праці О. Вінтоняка, В. Кордта, Т. Мацьківа, Д. Наливайка) містить унікальні републікації, переклади та аналіз іноземних джерел про Україну. Оскільки ці видання є еталонними та часто не мають пізніших перевидань, їхнє використання є необхідною умовою для формування у здобувачів навичок роботи з автентичними описами та джерелами. • У межах конкретних тем (наприклад, історія джерелознавства, мемуаристика періоду Української революції) праці 1980–1990-х років залишаються найбільш вичерпними науковими розвідками. Їх виключення призвело б до втрати важливих пластів
7	<p><i>Недоліки:</i> У робочих програмах окремих ОК у розділі основної літератури наявні застарілі джерела (10–20-річної давності), а також не дотримано вимог «Методичних рекомендацій з розроблення робочих програм навчальних дисциплін» щодо кількості основних джерел (до 5) і чіткого розмежування основної та додаткової літератури.</p> <p><i>Рекомендації:</i> До початку наступного навчального року привести літературне забезпечення у відповідність до п. 2.11 та 2.12 «Методичних рекомендацій з розроблення робочих програм навчальних дисциплін»: оновити основну літературу із заміною застарілих джерел на сучасні (до 5 базових видань), а у розділі «Додаткові ресурси» забезпечити актуальні електронні посилання на навчально-методичні матеріали дисципліни.</p>	

		<p>фактичного матеріалу, який не був перекритий новими дослідженнями аналогічного обсягу.</p> <p>Таким чином, використання означеної літератури є методично виправданим, оскільки вона забезпечує тяглість наукової традиції, надає доступ до унікальних джерельних матеріалів та є необхідною для досягнення програмних результатів навчання з історичних дисциплін.</p> <p>У разі необхідності в робочих програмах навчальних дисциплін окремими блоками надаються рекомендовані інформаційні ресурси, де надані посилання на електронні архіви, бібліотеки тощо.</p> <p>Враховуючи повторення ЕГ недоліку, зазначеного в Критерії 4, вважаємо доцільним зауважити наступне. В робочих програмах навчальних дисциплін рекомендовані джерела, які видавалися в різні роки. Значна частина запропонованих джерел не перевидавалася. Рекомендації до використання джерел, які є основою фахової підготовки дослідника, продиктовані виключно унікальністю цих джерел та відсутністю більш сучасних видань.</p> <p>Перелік тем лекцій та семінарів в робочих програмах є достатньо широким, тому, керуючись прагненням якісної підготовки здобувачів, академічною свободою та рекомендаційним характером «Методичних рекомендацій з розроблення робочих програм навчальних дисциплін», автори робочих програм навчальних дисциплін (а це відомі науковці, які мають власні наукові школи) не обмежуються рекомендацією лише 5 джерел.</p>
8	<p><i>Недоліки:</i></p> <p>ЕГ встановила, що, попри наявність розроблених на рівні університету інструментів анкетування, на рівні випускової кафедри відсутня практика їх системного використання для залучення роботодавців до оцінювання якості ОНП.</p> <p><i>Рекомендації:</i></p> <p>ЕГ рекомендує до кінця 2026 року забезпечити на рівні випускової кафедри системне використання університетських інструментів анкетування для регулярного залучення роботодавців до оцінювання якості ОНП.</p>	<p>Роботодавці долучені до процедур оцінювання якості ОНП та регулярного її оновлення, що відображено в протоколах засідань випускових кафедр. Проте, надана пропозиція ЕГ щодо анкетувань роботодавців буде нами врахована.</p>

	<p>Результати анкетування узагальнювати, обговорювати на засіданнях кафедри та використовувати під час щорічного моніторингу й перегляду ОНП з обов'язковою фіксацією прийнятих рішень у протоколах.</p>	
<p>9</p>	<p><i>Недоліки:</i></p> <p>1. ЕГ встановила, що у вкладці «Нормативні документи» (https://surl.li/cdcnaa) за посиланням (https://surl.li/utmdme) має бути розміщений документ «Положення про Факультет суспільно-гуманітарних наук», проте зміст документа не відповідає зазначеному факультету, що свідчить про некоректність розміщеної інформації та потребує її актуалізації.</p> <p>2. ЕГ встановила, що інформаційне наповнення вкладок на інтернет сторінці кафедри історії України, що стосуються ОНП «Історія та археологія», є неповним, що ускладнює цілісне відстеження змін освітньої програми.</p> <p><i>Рекомендації:</i></p> <p>1. ЕГ рекомендує протягом місяця забезпечити розміщення на офіційному вебсайті університету актуального та релевантного нормативного документа «Положення про Факультет суспільно-гуманітарних наук», що відповідає діяльності відповідного факультету.</p> <p>2. До початку 2026/2027 навчального року забезпечити регулярне оновлення всіх вкладок, пов'язаних з ОНП «Історія та археологія», на сайті кафедри історії України з метою забезпечення повноти,</p>	<p>Надане покликання є технічною помилкою. В реєстрі нормативної бази Університету розміщено Положення про Факультет суспільно-гуманітарних наук (затверджено Наказом від 07.03.2024 № 210, зі змінами): https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_3/polozhennia_fshn.pdf</p> <p>Відповідно до інформаційної політики Університету, всі редакції ОНП, НП та рецензії до них представлені на головній вебсторінці закладу - kubg.edu.ua в розділі Вступникам - Перелік освітніх програм для вступу - Доктор філософії. Запроваджено централізоване відображення всіх ОНП з демонстрацією редакцій різних років. Цілісне відстеження змін в ОНП «Історія та археологія» (всі редакції ОНП, навчальні плани 2016, 2020, 2022, 2025 рр., рецензії) доступне на вебсторінці Докторської школи (як і багатьох інших ОНП): https://kubg.edu.ua/informatsiya/vstupnikam/napryami-pidgotovki/doktor-filosofii.html#b9-%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F-%D1%82%D0%B0-%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-032-%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F-%D1%82%D0%B0-%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D0%BE%D0%BD%D0%BF-%C2%AB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F-%D1%82%D0%B0-%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%C2%BB</p> <p>Покликання на вебсторінку Докторської школи представлено на вебсторінці випускової кафедри у рубриці «Підготовка докторів філософії».</p> <p>Процедура обговорення ОНП (з пропозиціями та графіком затвердження) та актуальних змін у 2025 р. доступна на вебсторінці Факультету: https://fshn.kubg.edu.ua/informatsiya/obhovorennia-</p>

	<p>актуальності та синхронності оприлюдненої інформації.</p>	<p>osvitnikh-prohram/tretii-osvitno-naukovy-riven-vyshchoi-osvity.html У відомостях самооцінювання вся інформація щодо ресурсів була надана.</p>
10	<p><i>Недоліки:</i> Попри наявність можливостей для участі у програмах міжнародної академічної мобільності та міжнародних наукових проєктах, рівень їх використання здобувачами є недостатнім і переважно обмежується участю у спільних ініціативах із науковими керівниками. Окремі теми дисертацій не повною мірою узгоджуються з науковими інтересами та публікаційною активністю наукових керівників.</p> <p><i>Рекомендації:</i> Активізувати залучення аспірантів до програм міжнародної академічної мобільності та індивідуальних міжнародних наукових проєктів. Забезпечити узгодження тематики дисертацій усіх здобувачів із науковим доробком їхніх наукових керівників.</p>	<p>Актуалізуючи питання міжнародної академічної мобільності та участі аспірантів у міжнародних проєктах, зазначимо, що прикрим є факт не врахування ЕГ у повній мірі наданих гарантом матеріалів, які засвідчують приклади самостійної участі здобувачів в програмах міжнародної академічної мобільності. Не погоджуємося із формулюванням “Попри наявність можливостей для участі у програмах міжнародної академічної мобільності та міжнародних наукових проєктах, рівень їх використання здобувачами є недостатнім і переважно обмежується участю у спільних ініціативах із науковими керівниками”. Окремо від керівників брали участь у програмах міжнародної академічної мобільності та міжнародних наукових проєктах аспіранти: М. Гайсенюк, М. Мішин, У. Назимок, Б. Безпалько, М. Мотуз (11 фактів мобільності, які підтверджені наданими експертам матеріалами). За показником участі в міжнародній академічній мобільності та міжнародних проєктах, ОНП “Історія та археологія” є однією з найпотужніших в Університеті. ЕГ були надані підтвердні матеріали - відповідь на запит ЕГ (файл П.3. акад. мобільність). Додатково надаємо розлогу інформацію про міжнародне співробітництво та факти самостійної участі здобувачів ступеня доктора філософії за ОНП “Історія та археологія” в програмах академічної мобільності та міжнародних проєктах (М. Гайсенюк, М. Мішин, М. Мотуз, Б. Безпалько):</p> <p style="text-align: center;">Партнерські організації і спільні освітні та науково-дослідні проєкти:</p> <p>У рамках спільних проєктів та угод про співпрацю Університету здійснюється партнерська взаємодія під час реалізації ОНП «Історія та археологія» з іноземними університетами та організаціями:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Університет Миколая Коперніка в Торуні (Польща); 2. Університет м. Гранада (Іспанія); 3. Королівський університет Белфаста (Велика Британія); 4. Університет Адама Міцкевича в Познані (Польща); 5. Університет Санкт-Галлен (Швейцарія); 6. Культурно-просвітницький центр «Медресе Сінан Паша» м. Стамбул (Туреччина); 7. Столичний університет м. Осло (Норвегія).

Участь в міжнародних проєктах НПП (наукових керівників та викладачів фахових дисциплін):

Галина Василівна Саган, Анна Володимирівна Гедьо:

Учасниці проєкту «Black Sea Quaint Region Code» (QR-код Чорноморського регіону), координуючою установою якого є Університет Санкт-Галлен (Швейцарія), у період з 01.09.2025 по 30.09.2026, відповідно до Договору про реалізацію проєкту між Університетом Санкт-Галлен (Швейцарія) та Київським столичним університетом імені Бориса Грінченка від 14.04.2025.

Підвищення кваліфікації / стажування викладачів фахових дисциплін ОНП «Історія та археологія»:

Ігор Володимирович Срібняк: Університет Миколая Коперніка в Торуні, грудень 2023.

Оксана Олександрівна Драч: Наукове стажування (3–8 червня 2024 року) в Колегіумі прикладної лінгвістики Люблінського Католицького університету Івана Павла II (Польща).

Анна Володимирівна Гедьо: Стажування у Культурно-історичному центрі «Медресе Сінан-паша» (Стамбул, Туреччина) – липень 2023 р.

Галина Василівна Саган: Стажування у Культурно-історичному центрі «Медресе Сінан-паша» (Стамбул, Туреччина) – липень 2023 р.

Олександр Володимирович Горбань: Міжнародний курс підвищення кваліфікації: «Культура та політика сучасної мусульманської освіти (практично орієнтована підготовка викладачів)», Культурно-історичний центр “Медресе Сінан-паша”, Стамбул, Туреччина,

Участь аспірантів у зарубіжних конференціях:

Марія Гайсенюк (рік вступу 2022):

Eighth Annual Conference of the German-Ukrainian Historical Commission "Early Modern Statehood and Society in the Ukrainian Lands: Forms and Concepts", Варшава, 10-12 вересня 2023 р. Тема доповіді: «Конгреси подільської шляхти у 1771-1772 рр.»

Central and Eastern Europe and the Balkans: Historical Perspectives, Cultural Bridges, and New Horizons, 3 – 4 жовтня 2024, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria. Тема доповіді: Stanisław August Poniatowski's Political Group in Podolia: Struggle for Influence.

Forum GFPS-Polska (Stowarzyszenie Naukowo-Kulturalne w Europie Środkowej i Wschodniej), 28-29 червня 2024, Opole, Polska. Тема доповіді: Współpracownicy i klienci Czartoryskich na Podolu (1764-1793).

Академічна мобільність аспірантів:

Михайло Мішин (рік вступу 2024):

The Erasmus+ ClimEd Project “Multilevel Local, National and Regionwide Education and Training in Climate Services, Climate Change Adaptation and Mitigation” (619285-EPP-1-2020-1-FI-EPPKA2-CBHE-JP) <http://climed.network> Training (onsite/online) Developing Skills to Use Climatic Information and Services for Various Climate-Dependent Branches of Economy 7-25 April 2025 at University Rovira i Virgili (Faculty of Tourism and Geography), Vila-seca, Tarragona, the Kingdom of Spain. Certificate three (3) credits ECTS.

Богдан Безпалько (рік вступу 2020):

Стипендіальний міжнародний обмін докторантів та молодих вчених. В рамках реалізованої програми PROM від Національного агентства міжнародного обміну (NAWA), що проходив в м. Краків 28.06-03.07 2021.

Уляна Назимок (рік вступу 2021)

Літня школа «Міждисциплінарні дослідження в гуманітарних науках» Університет імені Адама Міцкевича (Польща), 02.04.-08.04.2023.

Літня школа “Маніпулювання громадською думкою як алгоритми здобуття та підтримки політичної влади в Європі”, Університет імені Адама Міцкевича (Польща), 02.07 - 08.07.2023.

Зарубіжні гранти/стипендії/проекти аспірантів:

Марія Гайсенюк (рік вступу 2022):

1. Стипендіальна програма для молодих вчених в рамках "Research Grants in Ukrainian and Ukrainian-Canadian Studies in the Humanities and Social Sciences, Law, Education, and Library Sciences 2023 - 2024" від Canadian Institute of Ukrainian Studies. Метою гранту є праця над науковим проектом: «Клієнти та співпрацівники політичного угруповання Чарторийських на Поділлі у 1764-1793 рр.» у наукових установах, бібліотеках та архівах України та Польщі. Публікація статей в українських і закордонних виданнях. Термін реалізації: 12 місяців: вересень 2023 р. – червень 2024 р

2. Стипендіальна програма „Miesiąc w Polsce” від Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego. Метою гранту є залучення науковців до праці в архівах та бібліотеках Польщі для реалізації наукового проекту: «Клієнтела політичного угруповання Чарторийських на сеймиках подільського воєводства у 1764-1792 рр.» Термін реалізації: один місяць: 1-30 листопада 2023 р.

3. Грантова програма для молодих науковців в рамках “Research Grants in Invisible University for Ukraine” від

Central European University Foundation of Budapest. Метою гранту є праця над науковим проектом: "The Podolian Voivodeship before the Challenge of the First Partition of the Polish-Lithuanian Commonwealth (based on materials from the congresses of the Podolian nobility)" в умовах обговорень деталей проекту під час менторських сесій. Реалізацією проекту є написання статті англійською мовою. Термін реалізації: 4 місяці: вересень – грудень 2023 р

4. Міжнародна літня школа «WSCHODNIA SZKOŁA LETNIA 2023» організована Studium Europu Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego. Тема дослідницького проекту: «Sejmiks of the Podolian Voivodeship in the times of Stanisław August Poniatowski». Термін реалізації: 30 червня -16 липня 2023 р.

5. Стипендіальна програма GFPS Polska у Ягеллонському університеті (Краків, Польща). Термін реалізації: 5 місяців: січень – червень 2024 р.

6. Стипендіальна програма „Program Stypendialny dla Młodych Naukowców” від Studium Europu Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego. Тема дослідницького проекту: «Klientela i współpracownicy „famili” na Podolu w drugiej połowie XVIII wieku». Термін реалізації: 10 місяців: вересень 2024 р. – червень 2025 р.

Марія Мотуз (рік вступу 2018):

Наукова стипендія для написання дослідницького проекту «The deputies of the Belz voivodeship of the Polish-Lithuanian Commonwealth at the Sejm of 1585» у рамках сертифікатної програми «Invisible University for Ukraine» від Central European University (Budapest, Hungary), січень – травень 2023 року.

Тематика дисертаційних досліджень обговорюється та затверджується на засіданнях кафедр та вчених рад. Колектив науковців кафедри історії України та кафедри всесвітньої історії всіляко сприяє аспірантам у свободі вибору тематики дисертаційних досліджень. Константами при обранні тем є пріоритетність вузькоспеціалізованих, унікальних, самостійних напрямів досліджень. Під час призначення наукових керівників аспірантам обов'язково враховується регіональна, хронологічна наближеність їх наукового доробку до тематики досліджень здобувачів. Окрім того, у процесі підготовки здобувачів ступеня доктора філософії наявна практика спільних публікацій наукових керівників та аспірантів з висвітленням результатів наукових досліджень, які корелюються із темами дисертацій здобувачів, що сприяє увиразненню спільного поля наукових досліджень. Наприклад,

	<p>Андрєєв, Віталій Миколайович та Мішин, Михайло Михайлович (2025) Повсякдення Києво-Печерської гімназії за керівництва В'ячеслава Петра Zaporizhzhia Historical Review, 62 (10). ISSN 2707-6660.</p> <p>Саган Г. В., Шуточкін, В. О. Науково-технологічне партнерство України з Туреччиною (1992–2021) Вісник Черкаського університету. Серія «Історичні науки» (1). 2022. с. 167-175.</p> <p>Надтока Г., Чабан Я. Дозвілля в структурі робітничого повсякдення Єлисаветграда кінця 19-початку 20 ст. Київські історичні студії. №1 (18). К., 2024. С. 28-33.</p> <p>Саган Г., С. Рублик С. Діяльність Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» (м. Загреб) з організації діаспорного життя в Хорватії / Київські історичні студії. Збірник наукових праць. Київський університет імені Бориса Грінченка К., 2022. № 2. С.9-18.</p>
--	--